

Pridobivanje dokazov

Sklop študij primerov¹

Prof. dr. Stefan Huber, LL.M., Univerza v Tübingenu

Kazalo

A.	Vprašanja	2
I.	Izhodiščni scenarij	2
II.	Študija primera »sodni izvedenec«	2
III.	Študija primera »zaslišanje priče«	2
IV.	Študija primera »predložitev dokumentov«	3
B.	Metodološki nasvet	4
I.	Splošen namen in osrednje teme	4
II.	Delovne skupine in struktura seminarja	4
III.	Dodatni materiali	5
IV.	Nedavne novosti	5
C.	Rešitve.....	6
I.	Izhodiščni scenarij	6
II.	Študija primera »sodni izvedenec«	7
III.	Študija primera »zaslišanje priče«	10
IV.	Študija primera »predložitev dokumentov«	14
D.	Priloga	16
I.	Izhodiščni scenarij.....	16
II.	Študija primera »sodni izvedenec«.....	16
III.	Študija primera »zaslišanje priče«	17
IV.	Študija primera »predložitev dokumentov«	18

---

¹ Razvito v okviru projekta »Boljša uporaba evropskih čezmejnih postopkov: pravno in jezikovno usposabljanje sodnega osebja v Evropi, sporazum o nepovratnih sredstvih št. 806998.

Pridobivanje dokazov

A. Vprašanja

I. Izhodiščni scenarij

Sodišče v državi, kjer poteka seminar, se odloči, da bo zaslišalo tri priče: osebe A, B in C. Oseba A živi na Irskem, oseba B na Danskem in oseba C na Poljskem.

Vprašanje: Ali obstaja kak čezmejni instrument, ki bi lahko bil pri tem v pomoč?

Opomba za predavatelje: Če seminar poteka na Danskem, Irskem ali Poljskem, je treba scenarij spremeniti in državo sodišča prestaviti v katero izmed drugih držav članic.

II. Študija primera »sodni izvedenec«

Sodišče v prvi državi članici je imenovalo sodnega izvedenca. Da bi zaključil svoje poročilo, si mora ta ogledati gradbišče v drugi državi članici.

Vprašanje 1: Ali mora sodišče uporabiti uredbo o pridobivanju dokazov?

Vprašanje 2: Kako naj ravna sodišče, če lastnik gradbišča ne želi sodelovati?

III. Študija primera »zaslišanje prič«

Sodišče v prvi državi članici je sklenilo gospoda Y zaslišati kot pričo. Gospod Y ima stalno prebivališče v drugi državi članici.

Vprašanje 1: Kako naj ravna sodišče? Razpravljajte o kriterijih in se odločite, kako bi ravnali.

Vprašanje 2: Ker gospod Y ne želi sodelovati, se sodišče v prvi državi članici odloči sodišče v drugi državi članici zaprositi, da v skladu z uredbo o pridobivanju dokazov gospoda Y zasliši kot pričo. Zaprošeno sodišče zahteva plačilo stroškov za pričo, kar je v skladu s procesnimi pravili v drugi državi članici. Ali je sodišče, ki je zaprosilo, zavezano plačilu teh stroškov, bodisi v obliki predujma bodisi v obliki povračila v kasnejši fazi postopka?

Vprašanje 3: Gospod Y pred zaprošenim sodiščem v drugi državi članici v skladu s procesnim pravom prve države članice uveljavlja specifično pravico do odklonitve pričanja.

Pridobivanje dokazov

V drugi državi članici ta pravica ne obstaja. Kako naj ravna zaproseno sodišče v drugi državi članici?

Vprašanje 4: Na koncu se izkaže, da gospod Y tudi v skladu s procesnim pravom prve države članice nima pravice do odklonitve pričanja. Ker je način zaslišanja prič v drugi državi članici bistveno drugačen od tovrstne prakse pred sodišči prve države članice, se pojavi vprašanje, ali lahko običajna praksa v državi sodišča (prva država članica) vpliva na zaslišanje priče Y v drugi državi članici.

Vprašanje 5: Uradni jezik prve države članice je drugačen od uradnega jezika druge države članice. Kakšne so posledice?

IV. Študija primera »predložitev dokumentov«

Sodišče v prvi državi članici sklene, da je potrebna predložitev določenih dokumentov. Te dokumente poseduje gospa A, ki ni stranka v postopku. Gospa A ima stalno prebivališče v drugi državi članici in ne želi sodelovati.

Vprašanje 1: Kako naj ravna sodišče?

Vprašanje 2: Gospa A se sklicuje na pravico, da v skladu s procesnimi pravili prve države članice odkloni predložitev dokumentov. Ali je to relevantno?

Vprašanje 3: Ali je situacija drugačna, če dokument ni na papirju temveč v elektronski obliki?

B. Metodološki nasvet

I. Splošen namen in osrednje teme

Namen tega sklopa usposabljanja je seznaniti sodno osebje držav članic z evropskimi pravili o pridobivanju dokazov v tujini. Osrednje teme predstavljajo naslednji vidiki:

1. Področje uporabe Uredbe Sveta (ES) št. 1206/2001 z dne 28. maja 2001 o sodelovanju med sodišči držav članic pri pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah (uredba o pridobivanju dokazov).
2. Splošna struktura uredbe o pridobivanju dokazov.
3. Razmerje med uredbo o pridobivanju dokazov in nacionalnimi procesnimi zakoni držav članic.
4. Fleksibilen pristop k uredbi o pridobivanju dokazov, ki ga predstavljajo različni načini čezmejnega pridobivanja dokazov.
5. Zaščita interesov tretjih oseb.
6. Vprašanje stroškov.
7. Administrativne podrobnosti: Kako naj sodišče ravna v določeni situaciji? Kje lahko sodišče najde elektronsko različico obrazcev, potrebnih za oblikovanje zaprosila ali za odgovor na zaprosilo? Kateri jezik naj bo uporabljen? Kje lahko sodišče najde institucijo, na katero mora biti zaprosilo naslovljeno?

II. Delovne skupine in struktura seminarja

Na začetku seminarja naj imajo udeleženci na voljo približno 10 minut za samostojno reševanje izhodiščnega scenarija. Nato naj predavatelj oriše poglobitve značilnosti uredbe o pridobivanju dokazov in predstavi odgovore na izhodiščni scenarij (približno 30 minut). Zatem naj celotna skupina razpravlja o študiji primera »sodni izvedenec«. Po razpravi o obeh vprašanjih iz te študije primera naj predavatelj predstavi integrirane interaktivne vaje (glej stran 9). Prednost reševanja teh nalog na plenarni ravni je, da je potrebna samo ena elektronska naprava z internetno povezavo; če ima organizator seminarja možnost sodelujočim zagotoviti več naprav, je to seveda dobrodošlo. Za reševanje nalog iz prve študije primera, vključno z vajami in izmenjavo izkušenj, naj bo na voljo približno 75 minut. Nato predlagamo kratek odmor. Za preostale študije primerov (študije primerov »zaslišanje prič« in »predložitev dokumentov«) naj bodo udeleženci seminarja razdeljeni na manjše delovne skupine s 6-8 člani, ki bodo imele za obravnavo vprašanj in vaj na voljo 60 minut. Analiza rešitev in obravnavo morebitnih preostalih vprašanj naj se izvede plenarno (približno 45 minut).

III. Dodatni materiali

Ključne elemente vsake rešitve je smiselno povzeti v predstavitvi v PowerPointu in udeležencem predlagati branje Praktičnega vodnika, ki je na voljo na https://e-justice.europa.eu/content_taking_of_evidence-76-sl.do, ter jih napotiti na dodatno literaturo v jeziku seminarja.

Vsi udeleženci potrebujejo dostop do Uredbe Sveta (ES) št. 1206/2001 z dne 28. maja 2001 o sodelovanju med sodišči držav članic pri pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah (uredba o pridobivanju dokazov). Izkušnje kažejo, da udeleženci, ki instrumenta ne poznajo, njegovo strukturo in vsebino razumejo precej hitreje, če imajo na voljo natisnjeno različico.

IV. Nedavne novosti

Maja 2018 je Komisija predstavila predlog reforme uredbe o pridobivanju dokazov (Predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1206/2001 z dne 28. maja 2001 o sodelovanju med sodišči držav članic pri pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah, COM(2018) 378)². Ta predlog ne spreminja splošne narave in strukture instrumenta, saj se osredotoča na prenovo tehničnih vidikov, na primer komunikacije med sodišči, ki zaprosijo, in zaprosenimi sodišči ter uporabo videokonferenčne tehnologije za neposredno pridobivanje dokazov v tujini v skladu s členom 17. Prvo branje v Evropskem parlamentu je potekalo 19. februarja 2019.

---

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A52018PC0378>.

C. Rešitve

I. Izhodiščni scenarij

Na področju čezmejnega pridobivanja dokazov je bila Uredba Sveta (ES) št. 1206/2001 z dne 28. maja 2001 o sodelovanju med sodišči držav članic pri pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah (uredba o pridobivanju dokazov) sprejeta z namenom, da izboljša učinkovitost sodnih postopkov v civilnih in gospodarskih zadevah. 1. člen obeh uredb omejuje področje uporabe na čezmejne zadeve med državami članicami Evropske unije z izjemo Danske. Razlogi za to so pojasnjeni v uvodni navedbi 22: »Danska v skladu s členoma 1 in 2 Protokola o položaju Danske, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti, ne sodeluje pri sprejemu te uredbe, torej ta uredba zanj ni obvezujoča in Danska ni zavezana njeni uporabi.«³ Za druge instrumente na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah sta Danska in EU sklenili sporazum, s katerim sta zagotovili uporabo med Dansko in drugimi državami članicami. En tak primer je uredba o vročanju (glej študije primerov v zvezi z uredbo o vročanju). Za uredbo o pridobivanju dokazov takšen dogovor ne obstaja.

Položaj za Irsko ureja uvodno določilo 21: »V skladu s členom 3 Protokola o stališču Združenega kraljestva in Irske, ki je priložen k Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti⁴, Združeno kraljestvo in Irsko sodelujeta pri sprejetju in uporabi te uredbe.«

Za druge države članice poseben režim ne obstaja. Vse zavezujejo uredbe, ki jih je sprejel evropski zakonodajalec v skladu z 81. členom Pogodbe o delovanju EU. Zato se v nadaljevanju izraz »država članica« uporablja v smislu 3. odstavka 1. člena uredbe o pridobivanju dokazov, kar pomeni vse države članice Evropske unije razen Danske.

Danska pa je pogodbenica Haaške konvencije z dne 18. marca 1970 o pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah v tujini.⁵ Če enako velja za druge vpletene države, se lahko sodišča pri čezmejnem pridobivanju dokazov sklicujejo na to konvencijo.

Opomba za predavatelje: Sodelujoči naj preverijo, ali je država članica, kjer poteka seminar, pogodbenica Haaške konvencije o pridobivanju dokazov. Podatke o trenutnem statusu Haaške konvencije o pridobivanju dokazov najdete na <https://www.hcch.net/de/instruments/conventions/status-table/print/?cid=82>.

---

³ Glej Amsterdamsko pogodbo, str. 101 (https://europa.eu/european-union/law/treaties_sl); zaradi protokola o stališču Danske, uredbe na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah za Dansko niso zavezujoče. Za stališče Danske po Lizbonski pogodbi glej protokol št. 22 k Pogodbi o delovanju Evropske unije <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A12012E%2FPRO%2F22>.

⁴ Na podlagi tega protokola ima Irsko možnost razglasiti enostransko izvzetje.

⁵ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/specialised-sections/evidence>.

Pridobivanje dokazov

Če je država, v kateri poteka seminar, pogodbenica, se lahko v tej zadevi sodišče te države pri organizaciji zaslišanja priče, ki ima stalno prebivališče na Danskem, sklicuje na Haaško konvencijo o pridobivanju dokazov.

II. Študija primera »sodni izvedenec«

Vprašanje 1: Z vprašanjem sodnih izvedencev se ukvarja 3. odstavek 17. člena uredbe o pridobivanju dokazov. Vprašanje, ki se pri tem pojavi, je, ali mora sodišče v prvi državi članici ravnati v skladu s to določbo ali lahko deluje v skladu s procesnimi pravili nacionalnega prava. Z drugimi besedami: Ali je uredba o pridobivanju dokazov instrument izključne narave ali je dopolnilni instrument, ki ga sodišča lahko uporabijo, kadar menijo, da bi jim to pomagalo. Sodišče EU je odločilo, da uredba o pridobivanju dokazov ni izključne narave.

Zadeva C-332/11, Prorail, EU:C:2013:87

„[...] ta uredba ne omejuje možnosti pridobivanja dokazov v drugih državah članicah, temveč je njen namen krepitev teh možnosti s spodbujanjem sodelovanja med sodišči na tem področju. Tema ciljema pa ne sledi razlaga členov 1(1)(b) in 17 Uredbe št. 1206/2001, po kateri bi moralo sodišče države članice vsako izvedensko delo, ki ga je treba opraviti neposredno v drugi državi članici, odrediti v skladu z načinom pridobivanja dokazov, ki je določen v teh členih. V nekaterih okoliščinah se lahko izkaže, da je za sodišče, ki odredi tako izvedensko delo, preprosteje, učinkoviteje in hitreje, da dokazov ne pridobi na podlagi navedene uredbe. [...] Uredba št. 1206/2001 ne ureja izčrpno čezmejnega pridobivanja dokazov, temveč je njen cilj le olajšati takšno pridobivanje z omogočanjem uporabe drugih sredstev, ki imajo enak cilj [...] Iz zgoraj navedenega izhaja, da nacionalnemu sodišču, ki želi odrediti izvedensko delo, ki ga je treba opraviti na ozemlju druge države članice, ni nujno treba uporabiti načina pridobivanja dokazov, ki ga določata člena 1(1)(b) in 17 Uredbe št. 1206/2001.

Iz te sodbe izhaja, da lahko nacionalna sodišča izbirajo med zaprosilom v skladu z uredbo o pridobivanju dokazov in postopkom v skladu z nacionalnim pravom. V primeru slednjega morajo spoštovati suverenost drugih držav. Vprašanja, ali gre za interese suverenosti, ne ureja uredba o pridobivanju dokazov, temveč je to vprašanje mednarodnega zasebnega prava. Splošno sprejeto je, da obisk gradbišča za namene priprave izvedenskega mnenja ni v konfliktu z interesi suverenosti, če lastnik gradbišča pri tem sodeluje. V primeru dvoma pa naj se nacionalna sodišča odločijo za zaprosilo v skladu z uredbo o pridobivanju dokazov, saj se bodo s tem izognila morebitnim napetostim med državami članicami.

Pridobivanje dokazov

Opomba za predavatelje: Sodelujoči naj razpravljajo, katera vprašanja bi lahko povzročila navzkrižja suverenosti.

Vprašanje 2: Če lastnik gradbišča ni stranka v postopku in ne želi sodelovati, je treba uporabiti prisilne ukrepe. Ker je pristojnost državnih oblasti prve države članice omejena na njen lastni teritorij, mora sodišče prve države članice za pridobitev izvedenskega mnenja o gradbišču oblikovati zaprosilo v skladu z uredbo o pridobivanju dokazov. Uredba o pridobivanju dokazov daje dve možnosti: (1) Zaprosilo za dovoljenje za pridobivanje dokazov v skladu s 17. členom. (2) Zaprosilo za pridobivanje dokazov v skladu z 10. členom. Razlika med obema možnostma je naslednja: V prvem primeru sodišče, ki je zaprosilo, samo nadaljuje s pridobivanjem dokazov v tujini, tj. sodišče potuje v drugo državo članico oziroma uporabi tehnična sredstva, kot je na primer videokonferenca, ter v skladu z lastnim procesnim pravom pridobi dokaze. V drugem scenariju se od zaprosenega sodišča v drugi državi članici zahteva, da pridobi dokaze in rezultate pošlje sodišču v prvo državo članico, ki je zaprosilo. Pomembno je poudariti, da je neposredno pridobivanje dokazov v tujini možno samo na prostovoljni osnovi.

2. odstavek 17. člena uredbe o pridobivanju dokazov:

»Neposredno pridobivanje dokazov se lahko opravi le, če je lahko izvršeno prostovoljno brez prisilnih ukrepov.«

Dodatne informacije: Ta stavek se bo s prenovo uredbe o pridobivanju dokazov zbrisal (glej COM(2018) 378).

V tem smislu je Haaška konvencija o pridobivanju dokazov še bolj velikodušna.⁶ V skladu s to konvencijo lahko organ, ki se odloči neposredno pridobivati dokaze v drugi državi pogodbenici, uporabi prisilne ukrepe te države, če je ta država podala izjavo v skladu z 18. členom Haaške konvencije. V vseh drugih primerih, ko so potrebni prisilni ukrepi, morajo sodišča, kjer se vodi postopek, od pristojnih sodišč druge države članice zahtevati pridobivanje dokazov v skladu s pravom druge države članice.

Opomba za predavatelje: Podatke o trenutnem statusu Haaške konvencije o pridobivanju dokazov (države pogodbenice in izbira glede 18. člena) lahko najdete na <https://www.hcch.net/de/instruments/conventions/status-table/print/?cid=82>.

Dodatne informacije, ki jih lahko udeležencem posredujete na njihovo željo: Druga država članica ni podala izjave v skladu z 18. členom Haaške konvencije o pridobivanju dokazov.

---

⁶ Glej 18. člen konvencije.

Pridobivanje dokazov

Posledično je zaprosilo za pridobivanje dokazov v skladu z 10. členom uredbe o pridobivanju dokazov edini način dostopa do prisilnih ukrepov. Če sodišče v državi, kjer teče postopek, takšno zaprosilo oblikuje, mora zaproseno sodišče pričeti s pridobivanjem dokazov v skladu z nacionalno zakonodajo in uporabiti prisilne ukrepe, ki so mu na voljo na podlagi tega zakona in so potrebni za izvršitev zaprosila.

Vaje:

(1) Poiščite pristojno sodišče, ki mu je treba poslati zaprosilo, če je gradbišče v mestu Tübingen v Nemčiji, poštna številka 72074.

=> Pomagajte si z evropskim portalom ePravosodje

https://beta.e-justice.europa.eu/374/SL/taking_evidence.

Odgovor: Amtsgericht Tübingen, Doblerstraße 14, 72074 Tübingen, Nemčija

Telefon: +49 7071 200-0; faks: +49 7071 200-2008

E-pošta: Poststelle@agtuebingen.justiz.bwl.de

(2) Poiščite pravi obrazec, ki ga morate uporabiti za oblikovanje zaprosila, in izpolnite podatke o zaprosenem sodišču v Tübingenu. Kateri jezik je treba uporabiti?

=> Preberite 5. člen uredbe o pridobivanju dokazov.

=> Pomagajte si z evropskim portalom ePravosodje

https://beta.e-justice.europa.eu/374/SL/taking_evidence.

Odgovor: Obrazec A, točka 4; Nemčija sprejema zaprosila samo v nemščini.

(3) Na kakšen način mora biti obrazec poslan zaprosenemu sodišču?

=> Preberite 2. in 6. člen uredbe o pridobivanju dokazov.

=> Preberite Praktični vodnik, ki je na voljo na

https://beta.e-justice.europa.eu/374/SL/taking_evidence.

=> Preverite podatke, ki jih je posredovala Nemčija v kontekstu 6. člena na https://beta.e-justice.europa.eu/374/SL/taking_evidence.

Odgovor: Nemčija sprejema zaprosila po pošti in po faksu. Za neformalno komunikacijo so na voljo tudi po elektronski pošti in telefonu. Informacije, ki jih iščete v Praktičnem vodniku, so na strani 10, odstavek 19.

Opomba za predavatelje: Morda bi bilo zanimivo dodati pregled situacije v državi, kjer poteka seminar.

(4) Kako naj reagira zaproseno sodišče?

=> Preberite 7. in 8. člen uredbe o pridobivanju dokazov ter si pomagajte z

https://beta.e-justice.europa.eu/374/SL/taking_evidence.

Preberite tudi relevantno poglavje v Praktičnem vodniku.

Odgovor: Zaproseno sodišče mora poslati vročilnico na obrazcu B v 7 dneh in za dodatne informacije zaprositi na obrazcu C v 30 dneh, če te potrebuje za izvršitev zaprosila. Če

Pridobivanje dokazov

dotatne informacije niso potrebne, mora zaproseno sodišče zaprosilo izvršiti v 90 dneh (glej tudi 10. člen uredbe o pridobivanju dokazov). Informacije, ki jih iščete v Praktičnem vodniku, so na strani 11, odstavki 23 do 31.

III. Študija primera »zaslišanje prič«

Vprašanje 1: Sodišče ima možnost, da oblikuje zaprosilo v skladu z uredbo o pridobivanju dokazov ali da ravna v skladu s procesnim pravom svoje države ob upoštevanju suverenosti druge države članice. Tako je na primer v skladu z načeli mednarodnega zasebnega prava mogoče poizvedovati, ali je priča, ki ima stalno prebivališče v drugi državi članici, pripravljena pričati pred sodiščem prve države članice.

Glej sodbo z dne 6. septembra 2012, C-170/11, Lippens, EU:C:2012:540 za specifičen primer stranke, ki naj bi bila zaslišana kot priča:

»Tako je jasno, da je lahko v nekaterih okoliščinah, zlasti če je stranka, ki je povabljen kot priča, pripravljena priti prostovoljno, za pristojno sodišče preprosteje, učinkoviteje in hitreje, da jo zasliši v skladu z določbami svojega nacionalnega prava, namesto da uporabi način pridobitve dokazov, ki je predviden v Uredbi št. 1206/2001.«

V primeru zaslišanja priče preko telefona ali videokonference stvar ni tako jasna. V izogib morebitnim napetostim med državami članicami je morda bolje zaprosilo oblikovati v skladu s 17. členom uredbe o pridobivanju dokazov. Prednost tega načina je tudi v tem, da organ zaprosene države članice nudi tehnično pomoč, saj 4. odstavek 17. člena določa dolžnost nudenja tehnične podpore. Druga možnost je, da sodišče v prvi državi članici pristojno sodišče v drugi državi članici zaprosi, naj gospoda Y zasliši kot pričo in posreduje rezultate zaslišanja. Uredba o pridobivanju dokazov predvideva uporabo prisilnih ukrepov samo v zadnjem scenariju, glej 13. člen.

Povzetek: Pri čezmejnem zaslišanju prič so na voljo tri možnosti. Izbira možnosti je vprašanje, o katerem se je treba odločiti na podlagi nacionalnega prava države sodišča in ob upoštevanju interesov suverenosti druge države članice. Eno izmed pomembnih meril mora biti vprašanje, ali sodišče za oceno kredibilnosti priče potrebuje njen osebni nastop. A kot je bilo omenjeno zgoraj, je to odvisno od nacionalnega prava države članice, kjer ima sedež sodišče.

Vaje:

Poiščite pravi obrazec za oblikovanje zaprosila v skladu s 17. členom. Kam mora biti poslan obrazec in v katerem jeziku mora biti izpolnjen, če ima priča stalno prebivališče v mestu Obernai v Franciji, poštna številka 67120?

Pridobivanje dokazov

=> Pomagajte si z evropskim portalom ePravosodje

https://beta.e-justice.europa.eu/374/SL/taking_evidence.

Odgovor: Pravi obrazec je obrazec I. Zaposilo mora biti poslano centralnemu organu:

Ministère de la Justice

Direction des Affaires Civiles et du Sceau

Bureau du droit de l'Union, du droit international privé et de l'entraide civile (BDIP)

13 Place Vendôme

75042, PARIS Cedex 01

Telefon: 00 33 (0)1 44 77 61 05; faks: 00 33 (0)1 44 77 61 22

E-pošta: Entraide-civile-internationale@justice.gouv.fr

Francija sprejema zaprosila samo v francoščini.

Opomba za predavatelje: Udeleženci bi lahko razpravljali tudi o vsebini nacionalnega prava svoje države.

Vprašanje 2: 1. odstavek 18. člena uredbe o pridobivanju dokazov jasno navaja, da zaproseno sodišče nima pravice zahtevati predplačila za stroške ali kakršnega koli povračila. Obstajajo pa določene izjeme, ki so izčrpno navedene v 2. in 3. odstavku 18. člena.

Vaja:

Če se vrnemo k prvi študiji primera, ali so v 18. členu kakšne dodatne informacije, o katerih bi veljalo razpravljati v okviru študije primera »sodni izvedenec«?

=> Preberite 3. odstavek 18. člena uredbe o pridobivanju dokazov.

Pomagajte si s Praktičnim vodnikom na

https://beta.e-justice.europa.eu/374/SL/taking_evidence.

Odgovor: Če se zaposilo nanaša na izvedensko mnenje, ima zaproseno sodišče še pred izvršitvijo zaprosila pravico zaprositi za predujem stroškov. Za zahtevek za predujem mora uporabiti obrazec C (glej 1. odstavek 8. člena uredbe o pridobivanju dokazov). Ko je plačilo izvedeno, mora prejem plačila potrditi z obrazcem D (glej 2. odstavek 8. člena uredbe o pridobivanju dokazov).

Informacije, ki jih iščete v Praktičnem vodniku, so na strani 12, točka 28.

Vprašanje 3: 2. odstavek 10. člena uredbe o pridobivanju dokazov določa, da zaproseno sodišče zaposilo izvrši v skladu s pravom svoje države članice, tj. pravom druge države članice. V skladu s to zakonodajo gospod Y nima pravice odkloniti pričanja. Vendar pa točka b 2. odstavka 14. člena uredbe o pridobivanju dokazov pri določanju pravice do odklonitve pričanja omenja tudi zakon sodišča, ki je zaposilo, tj. sodišče prve države članice. Če torej gospod Y uveljavlja pravico do odklonitve pričanja v skladu s pravom prve države članice,

Pridobivanje dokazov

mora zaproseno sodišče kontaktirati sodišče, ki je zaprosilo, in poizvedeti, ali pravica, na katero se sklicuje gospod Y, obstaja v pravu prve države članice. Če je odgovor pritrdilen, mora zaproseno sodišče to pravico upoštevati.

Vaja: Poglejte obrazec, ki ga mora sodišče, ki zaprosi, izpolniti za zaprosilo v skladu z 10. členom uredbe o pridobivanju dokazov, in skušajte ugotoviti, katere informacije mora sodišče, ki zaprosi, pri oblikovanju zaprosila posredovati o lastnem procesnem pravu.

=> Pomagajte si z evropskim portalom ePravosodje

https://beta.e-justice.europa.eu/374/SL/taking_evidence.

Odgovor: Pravi obrazec je obrazec A. V skladu s točko 12.2.7 mora sodišče, ki zaprosi, navesti pravice do odklonitve pričanja, ki jih določa procesno pravo njegove države. Ker pa je težko predvideti vse morebitne pravice, na katere bi se lahko sklicevala priča, se sodišče, ki zaprosi, ne more zanašati na izčrpnost teh informacij, temveč mora opraviti poizvedbo, ali obstaja pravica do odklonitve pričanja, na katero se sklicuje priča, ki pa ni našteta v točki 12.2.7. Za to poizvedbo mora sodišče, ki zaprosi, kontaktirati zaproseno sodišče na najbolj učinkovit neformalen način, ki ga sprejema zaproseno sodišče.

Vprašanje 4: 2. odstavek 10. člena uredbe o pridobivanju dokazov določa, da zaproseno sodišče zaprosilo izvrši v skladu z lastnim procesnim pravom, tj. pravom druge države članice. 3. odstavek 10. člena uredbe o pridobivanju dokazov pa sodišču, ki zaprosi, daje možnost, da izvršitev zaprosila zahteva v skladu s specifičnim procesnim pravom prve države članice. Zaproseno sodišče mora zaprosilo izpolniti, razen v primeru, ko bi to povzročilo večje praktične težave ali resno neskladje s pravnim sistemom druge države članice.

Vaje:

(1) Kako lahko sodišče, ki je zaprosilo, oblikuje zaprosilo za upoštevanje posebnih procesnih pravil v skladu s pravom države, ki je zaprosila? Ali obstaja možnost zahtevati, da zaproseno sodišče aktivno sodeluje preko videokonference? Na kakšen način lahko sodišče, ki je zaprosilo, oblikuje tako zaprosilo? Kako lahko sodišče, ki je zaprosilo, zagotovi pravico strank, da prisostvujejo zaslišanju priče in zastavljajo vprašanja?

=> Preberite 10., 11., in 12. člen uredbe o pridobivanju dokazov.

=> Pomagajte si s Praktičnim vodnikom na evropskem portalu ePravosodje na

https://beta.e-justice.europa.eu/374/SL/taking_evidence.

Odgovor: Sodišče, ki je zaprosilo, mora posebni postopek opisati v 13. točki obrazca A. Pod 9. točko tega obrazca mora tudi navesti, ali bodo stranke prisotne in ali je njihova prisotnost zahtevana. Pod 10. točko obrazca A pa lahko zahteva sodelovanje lastnih članov. Če je zaslihanje organizirano preko videokonference, mora sodišče, ki zaprosi, to navesti na obrazcu pod točko 13.1.

Pridobivanje dokazov

Informacije, ki jih iščete v Praktičnem vodniku, so na strani 13, odstavek 32 in 33, ter na strani 14, odstavek 35-41.

Dodatne informacije o uporabi videokonference v čezmejnih zadevah najdete na: https://e-justice.europa.eu/content_general_information-69-sl.do.

(2) Ali je treba zagotoviti predujem stroškov in ali mora sodišče, ki zaprosi, zagotoviti povračilo kakršnih koli stroškov?

=> Preberite 18. člen uredbe o pridobivanju dokazov.

Odgovor: 2. odstavek 18. člena uredbe o pridobivanju podatkov določa, da mora sodišče, ki zaprosi, zagotoviti povračilo stroškov, ki nastanejo zaradi spoštovanja posebnih procesnih pravil in stroškov uporabe videokonference, če zaproseno sodišče to zahteva. Sodišče, ki je zaprosilo, pa ni zavezano plačati predujma.

Informacije, ki jih iščete v Praktičnem vodniku, so na strani 12, odstavek 28.

Vprašanje 5: Treba je razlikovati med dvema vprašanjema: Prvič, jezik zaprosila. 5. člen uredbe o pridobivanju dokazov določa, da mora biti zaprosilo podano v uradnem jeziku zaprosenega sodišča ali v drugem jeziku, ki ga je zaprosena država članica navedla kot sprejemljivega.

Vaja: Ugotovite, v katerem jeziku je lahko podano zaprosilo, če ima priča stalno prebivališče na Švedskem.

=> Pomagajte si z evropskim portalom ePravosodje

https://beta.e-justice.europa.eu/374/SL/taking_evidence.

Odgovor: Švedska sprejema zaprosila v švedščini in angleščini.

Opomba za predavatelje: Morda bi bilo zanimivo to vajo izvesti v več manjših skupinah za različne države, na primer Finsko (finščina, švedščina in angleščina), Nemčijo (nemščina), Poljsko (poljščina), Portugalsko (portugalščina, španščina), Španijo (španščina, portugalščina) in Švedsko (švedščina, angleščina).

Drugič, treba je določiti jezik, v katerem bo priča zaslišana. Pri tem uredba o pridobivanju dokazov ne določa specifičnih pravil. 2. odstavek 10. člena uredbe o pridobivanju dokazov določa splošno načelo, da zaproseno sodišče zaprosilo izvrši v skladu z lastnim procesnim pravom. Zato je od procesnega prava druge države članice odvisno, v katerem jeziku bo priča zaslišana.

IV. Študija primera »predložitev dokumentov«

Vprašanje 1: Če gospod A ne želi sodelovati, se sodišče v prvi državi članici odloči, da pristojno sodišče v drugi državi članici zaprosi za izdajo odredbe o predložitvi dokumentov. 13. člen uredbe o pridobivanju dokazov jasno določa, da mora zaproseno sodišče uporabiti prisilne ukrepe na enak način, kot to velja za odredbe za predložitev dokumentov brez čezmejne komponente. Ko zaproseno sodišče o rezultatih predložitve dokumentov obvesti sodišče, ki je zaprosilo, naj priloži tudi kopijo teh dokumentov.

Vaje:

(1) Kateri obrazec je treba uporabiti za oblikovanje zaprosila za odredbo o predložitvi dokazov? Kako morate opisati dokument? Ali je mogoče zaprositi za predložitev vseh dokumentov, ki so povezani z zadevo?

=> Pomagajte si z evropskim portalom ePravosodje

https://beta.e-justice.europa.eu/374/SL/taking_evidence.

Odgovor: Uporabiti morate obrazec A. V točki 12.3.1 je treba dokument opisati na tak način, da lahko naslovnik odredbe za predložitev dokumentov dokument zlahka identificira, tudi če ni seznanjen z zadevo. To pomeni, da je treba uporabljati objektivne kriterije, npr. »pismo G. Whoja z dne 3. avgusta 2018«. Definiranje dokumenta samo na podlagi sklicevanja na zadevo ni zadostno.

(2) Kako naj reagira zaproseno sodišče, če opis ni dovolj jaseen?

=> Preberite 8. člen uredbe o pridobivanju dokazov.

=> Pomagajte si z evropskim portalom ePravosodje

https://beta.e-justice.europa.eu/374/SL/taking_evidence.

Odgovor: Zaproseno sodišče mora za dodatne informacije zaprositi na obrazcu C.

Vprašanje 2: 2. odstavek 10. člena določa, da zaproseno sodišče zaprosilo izvrši v skladu z lastnim procesnim pravom. 14. člen upošteva tudi procesno pravo države zaprosenega sodišča. Vendar pa se ta določba nanaša samo na pravico do odklonitve pričanja in ne vpliva na odredbe za predložitev dokumentov. Kljub temu se zdi to določbo smiselno uporabiti. Položaj, ko je tretja oseba zavezana predložiti dokument, je zelo podoben položaju priče kot tretje osebe. Zato ni smiselno, da se tretji osebi naloži obvezna predložitev dokumenta, ki ga v državi sodišča, ki je zaprosilo, v sodnem postopku ni mogoče uporabiti kot dokazno gradivo, ker to osebo ščiti privilegij.

Vaja: Kako zaproseno sodišče pridobi informacijo o procesnem pravu prve države članice in pravico do odklonitve predložitve dokumentov?

Pridobivanje dokazov

=> Pomagajte si z evropskim portalom ePravosodje

https://beta.e-justice.europa.eu/374/SL/taking_evidence.

Odgovor: Sodišče, ki zaprosi, mora informacije v zvezi s tem podati pod točko 12.2.7 obrazca A. Ker pa je težko predvideti vse morebitne pravice do odklonitve predložitve dokumentov, se zaproseno sodišče ne more zanašati na izčrpnost teh informacij. Če se tretja oseba sklicuje na pravico, ki ni naštetá pod točko 12.2.7 obrazca A, mora zaproseno sodišče opraviti poizvedbo, ali ta pravica obstaja v skladu z zakoni prve države članice. Za to poizvedbo mora zaproseno sodišče kontaktirati sodišče, ki zaprosi, in sicer na najbolj učinkovit neformalen način, ki ga sprejema zaproseno sodišče.

Vprašanje 3: V skladu z uredbo o pridobivanju dokazov ni razlike med papirnimi in elektronskimi dokumenti. To, kako naj sodišča ravnajo z elektronskimi dokumenti, določa nacionalna zakonodaja posamičnih držav članic. Če lahko v skladu z domačim pravom sodišče izda odredbo za predložitev dokazov za elektronske dokumente, lahko v skladu z uredbo o pridobivanju dokazov oblikuje tudi čezmejno zaprosilo za tako predložitev dokumentov. Če zaproseno sodišče pošlje elektronsko kopijo sodišču, ki je zaprosilo, mora uporabiti sistem, ki zagotavlja zadostno mero varnosti in zaščite podatkov.

D. Priloga

Pridobivanje dokazov - Sklop študij primerov⁷

I. Izhodiščni scenarij

Sodišče v državi, kjer poteka seminar, se odloči, da bo zaslišalo tri priče: osebe A, B in C. Oseba A živi na Irskem, oseba B na Danskem in oseba C na Poljskem.

Vprašanje: Ali obstaja kak čezmejni instrument, ki bi lahko bil pri tem v pomoč?

II. Študija primera »sodni izvedenec«

Sodišče v prvi državi članici je imenovalo sodnega izvedenca. Da bi zaključil svoje poročilo, si mora ta ogledati gradbišče v drugi državi članici.

Vprašanje 1: Ali mora sodišče uporabiti uredbo o pridobivanju dokazov?

Vprašanje 2: Kako naj ravna sodišče, če lastnik gradbišča ne želi sodelovati?

Vaje:

(1) Poiščite pristojno sodišče, ki mu je treba poslati zaprosilo, če je gradbišče v mestu Tübingen v Nemčiji, poštna številka 72074.

(2) Poiščite pravi obrazec, ki ga morate uporabiti za oblikovanje zaprosila, in izpolnite podatke o zaprošenem sodišču v Tübingenu. Kateri jezik je treba uporabiti?

(3) Na kakšen način mora biti obrazec poslan zaprošenemu sodišču?

(4) Kako naj reagira zaprošeno sodišče?

---

⁷ Študije primerov je razvil prof. dr. Stefan Huber v okviru projekta »Boljša uporaba evropskih čezmejnih postopkov: pravno in jezikovno usposabljanje sodnega osebja v Evropi, sporazum o nepovratnih sredstvih št. 806998.

III. Študija primera »zaslišanje prič«

Sodišče v prvi državi članici je sklenilo gospoda Y zaslišati kot pričo. Gospod Y ima stalno prebivališče v drugi državi članici.

Vprašanje 1: Kako naj ravna sodišče? Razpravljajte o kriterijih in se odločite, kako bi ravnali.

Vaje: Poiščite pravi obrazec za oblikovanje zaprosila v skladu s 17. členom. Kam mora biti poslan obrazec in v katerem jeziku mora biti izpolnjen, če ima priča stalno prebivališče v mestu Obernai v Franciji, poštna številka 67120?

Vprašanje 2: Ker gospod Y ne želi sodelovati, se sodišče v prvi državi članici odloči sodišče v drugi državi članici zaprositi, da v skladu z uredbo o pridobivanju dokazov gospoda Y zasliši kot pričo. Zaprošeno sodišče zahteva plačilo stroškov za pričo, kar je v skladu s procesnimi pravili v drugi državi članici. Ali je sodišče, ki je zaprosilo, zavezano plačilu teh stroškov, bodisi v obliki predujma bodisi v obliki povračila v kasnejši fazi postopka?

Vaja: Če se vrnemo k prvi študiji primera, ali so v 18. členu kakšne dodatne informacije, o katerih bi veljalo razpravljati v okviru študije primera »sodni izvedenec«?

Vprašanje 3: Gospod Y pred zaprošenim sodiščem v drugi državi članici v skladu s procesnim pravom prve države članice uveljavlja specifično pravico do odklonitve pričanja. V drugi državi članici ta pravica ne obstaja. Kako naj ravna zaprošeno sodišče v drugi državi članici?

Vaja: Poglejte obrazec, ki ga mora sodišče, ki zaprosi, v skladu z 10. členom uredbe o pridobivanju dokazov izpolniti za zaprosilo, in skušajte ugotoviti, katere informacije mora sodišče, ki zaprosi, pri oblikovanju zaprosila posredovati o lastnem procesnem pravu.

Vprašanje 4: Na koncu se izkaže, da gospod Y tudi v skladu s procesnim pravom prve države članice nima pravice do odklonitve pričanja. Ker je način zaslišanja prič v drugi državi članici bistveno drugačen od tovrstne prakse pred sodišči prve države članice, se pojavi vprašanje, ali lahko običajna praksa v državi sodišča (prva država članica) vpliva na zaslišanje priče Y v drugi državi članici.

Pridobivanje dokazov

Vaje:

(1) Kako lahko sodišče, ki je zaprosilo, oblikuje zaprosilo za upoštevanje posebnih procesnih pravil v skladu s pravom države, ki je zaprosila? Ali obstaja možnost zahtevati, da zaproseno sodišče aktivno sodeluje preko videokonference? Na kakšen način lahko sodišče, ki je zaprosilo, tako zaprosilo oblikuje? Na kakšen način lahko sodišče, ki je zaprosilo, zagotovi pravico strank, da prisostvujejo zaslišanju priče in zastavljajo vprašanja?

(2) Ali je treba zagotoviti predujem stroškov in ali mora sodišče, ki zaprosi, zagotoviti povračilo kakršnih koli stroškov?

Vprašanje 5: Uradni jezik prve države članice je drugačen od uradnega jezika druge države članice. Kakšne so posledice?

Vaja: Ugotovite, v katerem jeziku je lahko podano zaprosilo, če ima priča stalno prebivališče na Švedskem.

IV. Študija primera »predložitev dokumentov«

Sodišče v prvi državi članici sklene, da je potrebna predložitev določenih dokumentov. Te dokumente poseduje gospa A, ki ni stranka v postopku. Gospa A ima stalno prebivališče v drugi državi članici in ne želi sodelovati.

Vprašanje 1: Kako naj ravna sodišče?

Vaje:

(1) Kateri obrazec je treba uporabiti za oblikovanje zaprosila za odredbo o predložitvi dokazov? Kako morate opisati dokument? Ali je mogoče zaprositi za predložitev vseh dokumentov, ki so povezani z zadevo?

(2) Kako naj reagira zaproseno sodišče, če opis ni dovolj jasen?

Vprašanje 2: Gospa A se sklicuje na pravico, da v skladu s procesnimi pravili prve države članice odkloni predložitev dokumentov. Ali je to relevantno?

Vaja: Na kakšen način pridobi zaproseno sodišče informacijo o procesnem pravu prve države članice in o pravici do odklonitve predložitve dokumentov?

Pridobivanje dokazov

Vprašanje 3: Ali je situacija drugačna, če dokument ni na papirju temveč v elektronski obliki?

Sofinancirano iz programa Evropske unije Civilno pravosodje za obdobje 2014-2020.